

KONKURS GEOGRAFICZNY

DLA UCZNIÓW SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH

I ETAP SZKOLNY

16 października 2015

Ważne informacje:

1. Masz 60 minut na rozwiązanie wszystkich zadań.
2. Pisz długopisem lub piórem, nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i zaznacz lub wpisz inną odpowiedź.
3. Możesz korzystać z kalkulatora, który nie jest częścią innego urządzenia.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu na to przeznaczonym. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	60	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis osoby sprawdzającej		

Zadanie 1

...../6p.

a) **Opisz na mapie literami A - D najdalej wysunięte na północ, południe, wschód i zachód punkty kontynentu na stałym lądzie, wybierając z podanych:**

A 34°50'W

B 53°50'S

C 12°30'N

D 81°20'W

Na podstawie:
https://www.eduplace.com/ss/maps/pdf/s_america.pdf

b) **Korzystając z powyższych współrzędnych geograficznych oblicz rozciągłość południkową Ameryki Południowej w stopniach i minutach oraz kilometrach.**

Obliczenia:

Wynik:

c) **Korzystając z mapy z podpunktu a) uzupełnij zdania.**

1) 22 grudnia dzień jest najdłuższy w punkcie oznaczonym na mapie literą

2) 23 czerwca Słońce góruje najwcześniej w punkcie oznaczonym literą

d) Oblicz wysokość górowania Słońca w dniu 22 grudnia w punkcie B.

Obliczenia:

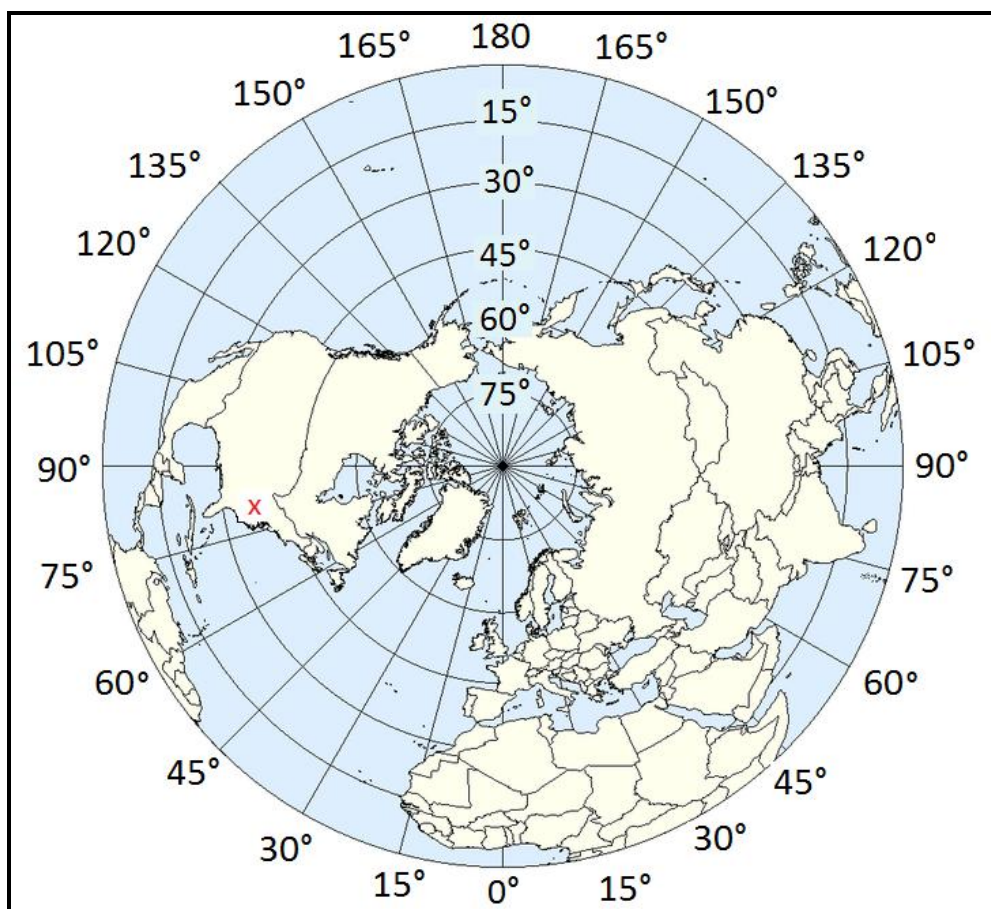
Wynik:

Zadanie 2

...../2p.

Określ współrzędne geograficzne najwyższej góry Appalachów oznaczonej na mapie znakiem **X** (z dokładnością do 5°). Podaj jej nazwę i wysokość n.p.m.

- 1) Współrzędne:
- 2) Najwyższa góra:
- 3) Wysokość n.p.m.:

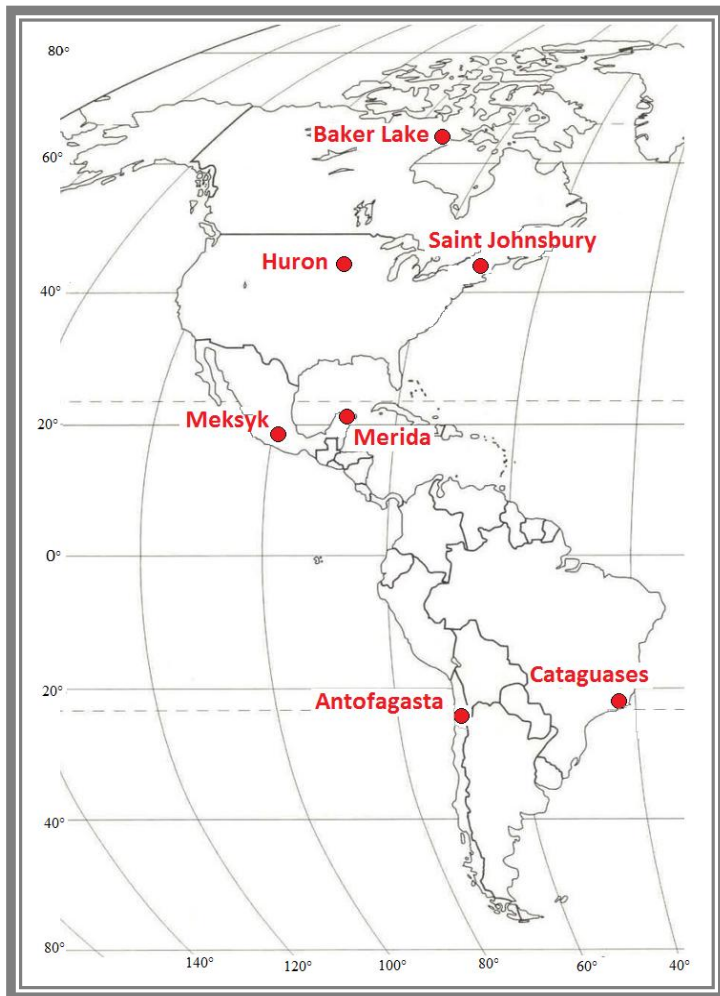

Na podstawie: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Northern_Hemisphere_LamAz.png

Zadanie 3

...../5p.

- a) Korzystając z informacji zawartych w tabeli oraz własnej wiedzy podaj dominujące czynniki klimatotwórcze (po jednym do każdej pary miejscowości), które powodują różnice wartości średniej rocznej temperatury powietrza lub średniej sumy opadów atmosferycznych na stacjach meteorologicznych zaznaczonych na wycinku mapy.

Na podstawie:

Stacja meteorologiczna	Wysokość (m n.p.m.)
Antofagasta	135
Baker Lake	49
Cataguases	168
Huron	393
Meksyk	2308
Merida	9
Saint Johnsbury	213

http://w227.wrzuta.pl/obraz/17YjllkGgbt/mapa_konturowa_ ameryk

1) W **Antofagasta** średnia roczna temperatura powietrza wynosi 16,5°C, roczna suma opadów wynosi 2 mm, natomiast w **Cataguases** średnia temperatura 22,7°C, suma opadów 1237 mm.

Czynnik klimatotwórczy :.....

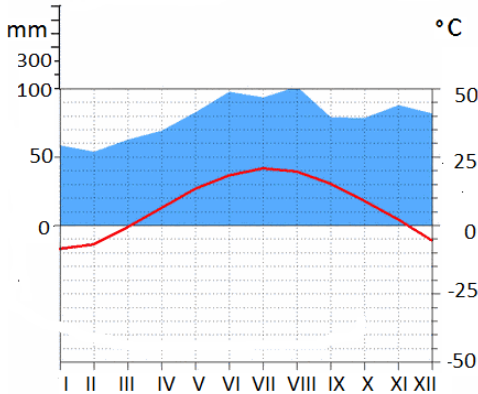
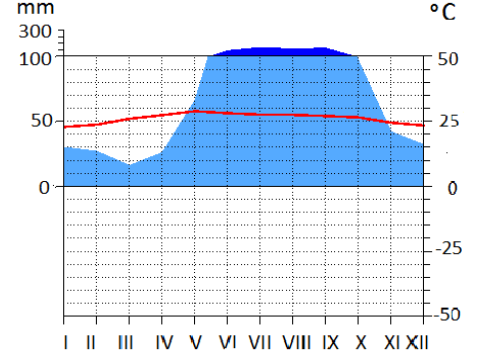
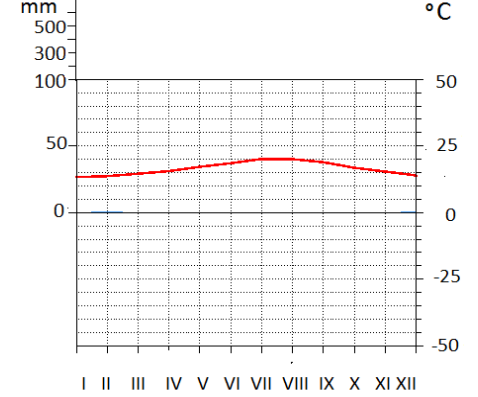
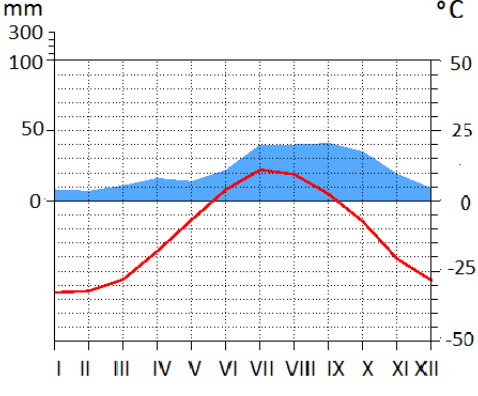
2) W **Meksyku** średnia roczna temperatura powietrza wynosi 16,5°C, a w **Merida** 26,0°C.

Czynnik klimatotwórczy :.....

3) W **Saint Johnsbury** średnia roczna suma opadów wynosi 945 mm, a w **Huron** 510 mm.

Czynnik klimatotwórczy :.....

b) Podaj nazwy stref klimatycznych, w których położone są wybrane stacje meteorologiczne

Stacja meteorologiczna	Klimatogram	Strefa klimatyczna
<p>Saint Johnsbury</p>		<p>.....</p>
<p>Merida</p>		<p>.....</p>
<p>Antofagasta</p>		<p>.....</p>
<p>Baker Lake</p>		<p>.....</p>

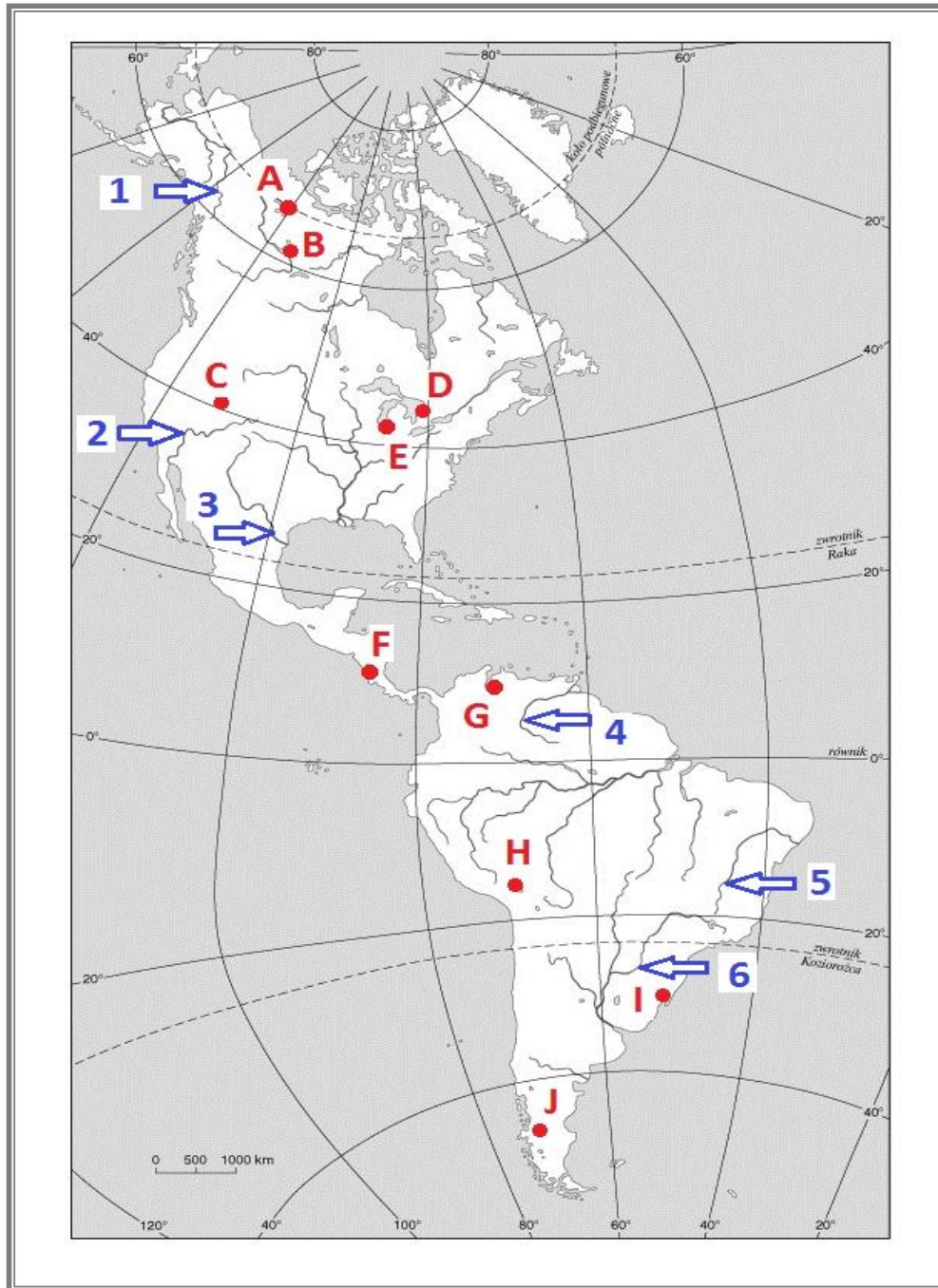
Na podstawie: <http://www.klimadiagramme.de/>

Zadanie 4

...../5p.

a) Podaj nazwy rzek oznaczonych na mapie numerami od 1 do 6.

1)	4)
2)	5)
3)	6)

Na podstawie: „Puls Ziemi 2” Płyta Nauczyciela, Nowa Era

- b) Narysuj na mapie przerywaną linią przybliżony przebieg działu wodnego między zlewiskiem Oceanu Spokojnego a zlewiskami Oceanu Atlantyckiego i Arktycznego w Ameryce Północnej.
- c) Wyjaśnij, dlaczego zlewisko Pacyfiku różni się wielkością od zlewisk Atlantyku i Oceanu Arktycznego.

.....

.....

.....

Zadanie 5

...../4p.

Przyporządkuj opisom nazwy jezior, których one dotyczą. Następnie korzystając z mapy z zadania 4 wpisz litery wskazujące ich położenie geograficzne.

Opis jeziora	Pow. (km ²)	Nazwa jeziora	Litera, którą oznaczono jezioro na mapie
Jeziro reliktowe, zaliczane do jezior płytkich. To drugi (po Morzu Martwym) najbardziej zasolony akwen świata.	4400
Ósme jezioro na świecie pod względem powierzchni. Jezioro położone jest na wysokości 156 m n.p.m., a jego maksymalna głębokość wynosi 446 m. Jezioro tektoniczno-polodowcowe, odwadniane przez dopływ rzeki Mackenzie.	31080
Jest największym wysokogórskim i jednocześnie najwyżej położonym żeglownym jeziorem na Ziemi. Pochodzenia tektonicznego.	8372
Trzecie co do wielkości jezioro w kompleksie Wielkich Jezior Ameryki Północnej i jedyne leżące całkowicie na obszarze USA. Pochodzenie tektoniczno-polodowcowe.	57 800

Zadanie 6

...../6p.

W każdym zdaniu skreśl błędne określenia, wybierając z zapisanych pogrubioną kursywą.

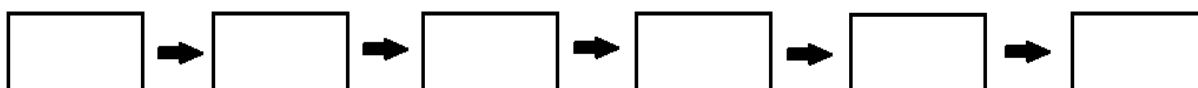
- 1) Cyklon tropikalny to wir powietrza o średnicy *kilku kilometrów / kilkuset kilometrów*, powodujący ogromne zniszczenia powierzchni lądów.
- 2) Tworzy się w strefie międzyzwrotnikowej wyłącznie *nad obszarami oceanicznymi / nad obszarami lądowymi*.
- 3) W centrum cyklonu (oku) tworzy się bardzo silny prąd *zstępujący / wstępujący*, w którym powietrze napływające *dołem / górą* z zewnętrznej strefy *opada / wznosi się* spiralnym ruchem ku *dołowi / górze*, gdzie rozchodzi się na boki.
- 4) W oku cyklonu panuje *wysokie / niskie* ciśnienie a niebo jest *bezchmurne / silnie zachmurzone*.
- 5) W oku cyklonu, w przeciwieństwie do jego zewnętrznej części, występuje *cisza / silny wiatr*.
- 6) Cyklon po wkroczeniu na ląd stopniowo *rozrasta się / zanika*.
- 7) Na półkuli północnej ośrodki niskiego ciśnienia krążą w kierunku *zgodnym z ruchem wskazówek zegara / przeciwnym do ruchu wskazówek zegara*.
- 8) Lokalna nazwa cyklonu tropikalnego dla Ameryki Północnej to *huragan / tajfun*.

Zadanie 7

...../2p

a) Wpisz we właściwej kolejności litery, którymi oznaczono etapy powstawania fenu, wiatru wywołanego różnicą ciśnień, która tworzy się po obu stronach pasma górskiego.

- A Kondensacja pary wodnej, powstawanie chmur i opadów.
- B Ochładzanie powietrza wilgotnego.
- C Ogrzewanie powietrza suchego.
- D Wymuszony ruch powietrza ku górze po dowietrznej stronie bariery górskiej.
- E Opadanie powietrza po stronie zawietrznej gór.
- F Powstanie porywistych wiatrów.

b) Spośród podanych lokalnych nazw wiatrów wybierz i podkreśl dwie, którymi określa się fen w Ameryce: zonda, bejdewind, nyk, chinook

Zadanie 8

...../2p

Oblicz na jakiej wysokości nad poziomem morza jest temperatura 0°C, jeżeli u podnóża gór (800 m n.p.m.) odnotowano 18°C. Przyjmij, że temperatura powietrza spada 0,6°C na każde 100 m wysokości.

Obliczenia:

Wynik:

Zadanie 9

...../3p.

Wybierasz się samolotem z Nowego Jorku (40°43'N, 74°00'W) do Los Angeles (34°03'N, 118°15'W). Samolot startuje z Nowego Jorku we wtorek o godzinie 23.30 czasu słonecznego. Lot trwa 5 godzin i 30 minut. Oblicz, o której godzinie czasu słonecznego Los Angeles wyląduje samolot. Podaj dzień tygodnia lądowania samolotu.

Obliczenia:

Odpowiedź:

Zadanie 10

...../3p.

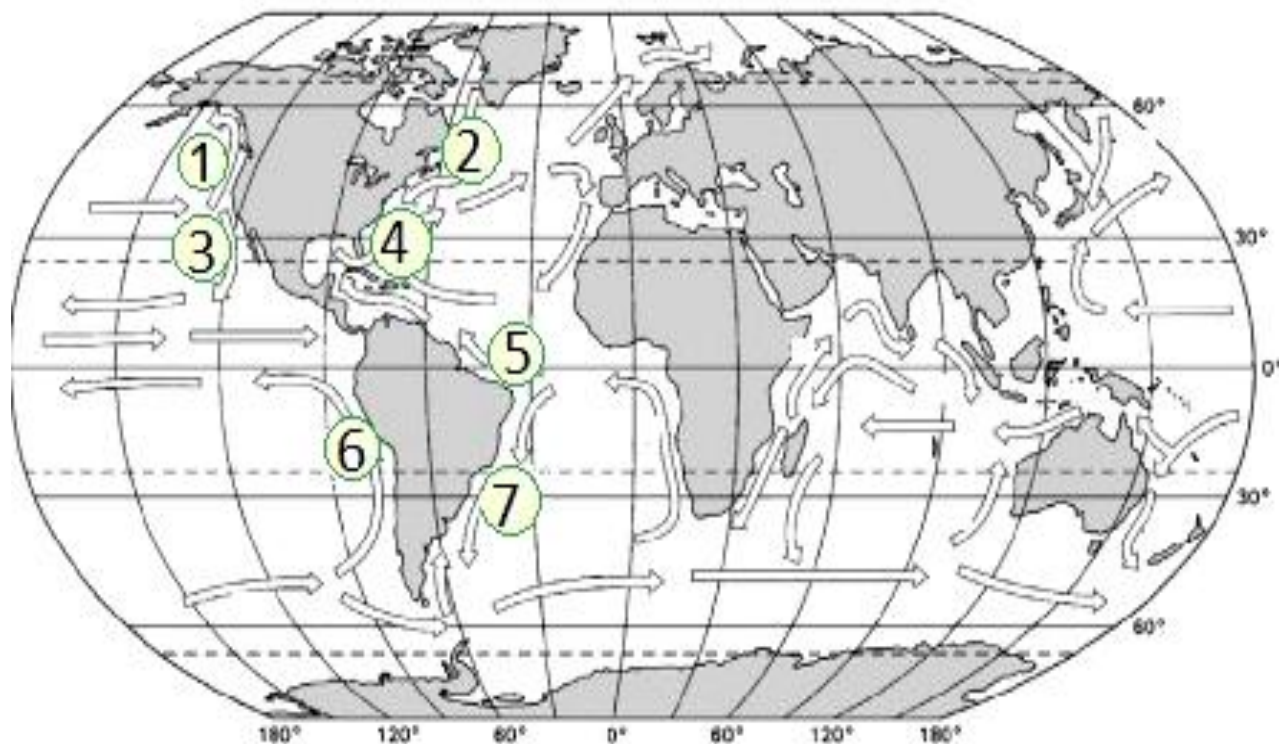
Oceń czy poniższe informacje są prawdziwe czy fałszywe. Napisz (TAK) przy zdaniu prawdziwym i (NIE) przy fałszywym.

- 1) We wschodniej części Ameryki Północnej i Ameryki Południowej występują obszary starsze geologicznie niż w części zachodniej.
- 2) W Ameryce Północnej przeważają obszary położone do 300 m n.p.m..
- 3) Granica wiecznego śniegu w Górach Kaskadowych przebiega niżej niż w Górach Brooksa.
- 4) Kordyliery to najdłuższy łańcuch górski na świecie.
- 5) Kordyliera Nadbrzeżna, Kordyliera Zachodnia, Kordyliera Środkowa i Kordyliera Wschodnia to pasma górskie Andów.
- 6) Obie Ameryki cechuje równoleżnikowy układ krain geograficznych.

Zadanie 11

...../5p.

a) Na podstawie zamieszczonej poniżej mapy prądów morskich oraz własnej wiedzy uzupełnij tabelę:

Na podstawie: <http://matura.onet.pl/1643626,0,13,,artykul.html>

Lp.	Opis prądu morskiego	Nazwa prądu morskiego	Numer na mapie
A	Powoduje wysuszenie i ochładzanie klimatu wybrzeża. W ostatnich latach zakłócany jest przez tzw. efekt <i>El Niño</i> . Znany pod dwoma nazwami. Jedna z nich, nadana została na cześć niemieckiego przyrodnika.
B	Powstaje z połączenia Prądu Florydzkiego z Prądem Antylskim i płynie łukiem w kierunku wybrzeży Europy.
C	Płynie z niższych ku wyższym szerokościom geograficznym wzdłuż zachodnich wybrzeży Ameryki Północnej, następnie kieruje się ku zachodowi. Płynie przez Zatokę Alaski w kierunku Morza Beringa.
D	Płynie z Morza Baffina w kierunku Nowej Fundlandii. Niesie ze sobą przez cały rok góry lodowe.
E	Płynie w kierunku południowo-zachodnim. Stanowi odgańlenie Prądu Południoworównikowego. Wpływa na wzrost średniej temperatury powietrza oraz wyższe sumy opadów na wybrzeżach.
F	Płynie on z północy na południe wzdłuż wybrzeża. Stanowi odgańlenie Prądu Północnopacyficznego. Przynosi chłodne i suche masy powietrza.

b) Napisz w jaki sposób prądy morskie wpływają na przebieg izoterm na wybrzeżach Ameryk.

Ciepłe prądy

.....

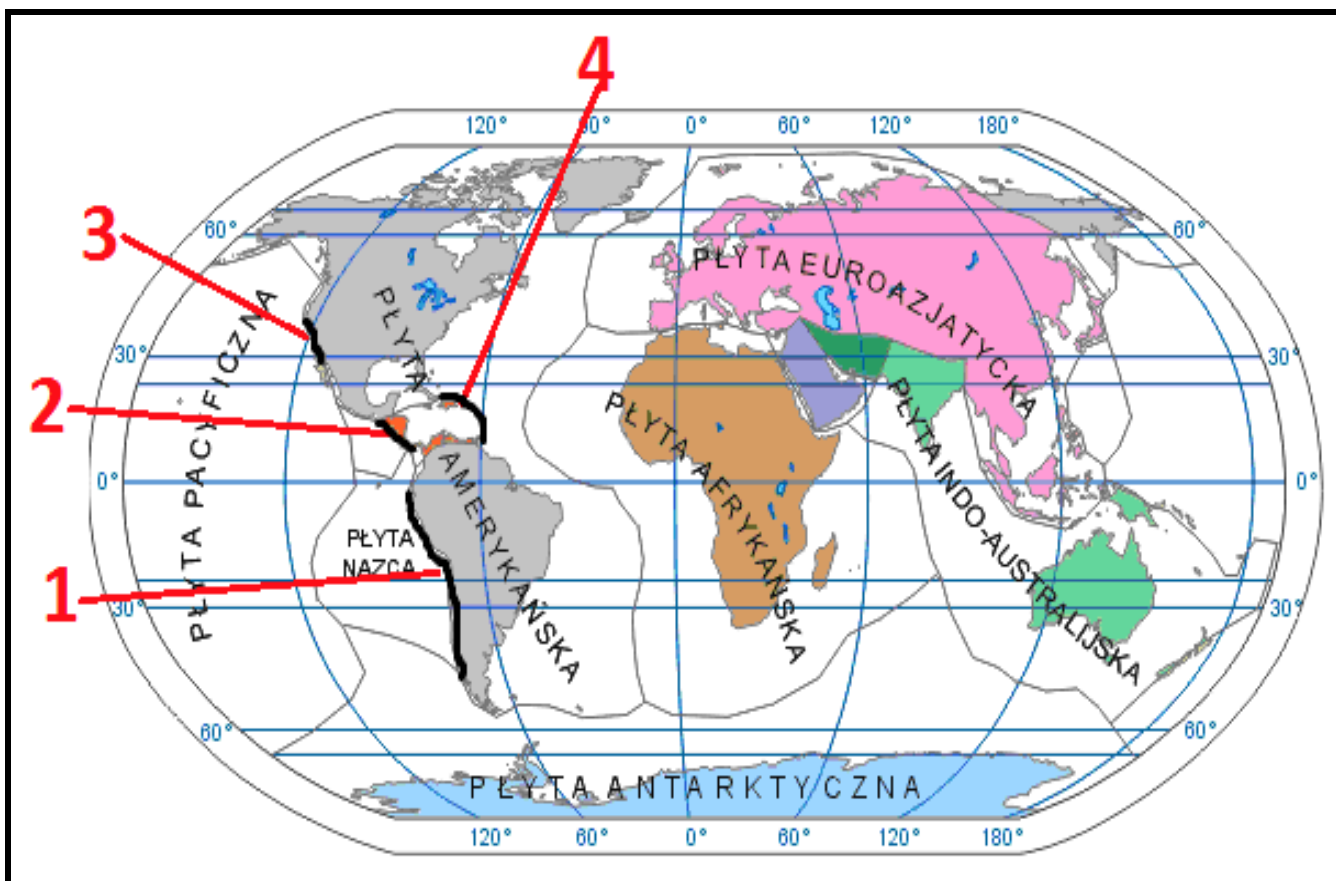
Zimne prądy

.....

Zadanie 12/3p.

a) Zaznaczonym na poniższej mapie obszarom 1-4 przyporządkuj właściwe zjawisko zachodzące na styku płyt litosfery wybierając spośród podanych poniżej:

ryft, subdukcja, uskok transformacyjny

Na podstawie: <http://www.edukator.pl/Plyty-litosfery,4912.html>

1

3

2

4

b) Uzupełnij zdanie:

W obrębie styku płyt litosfery występują bardzo często procesy:

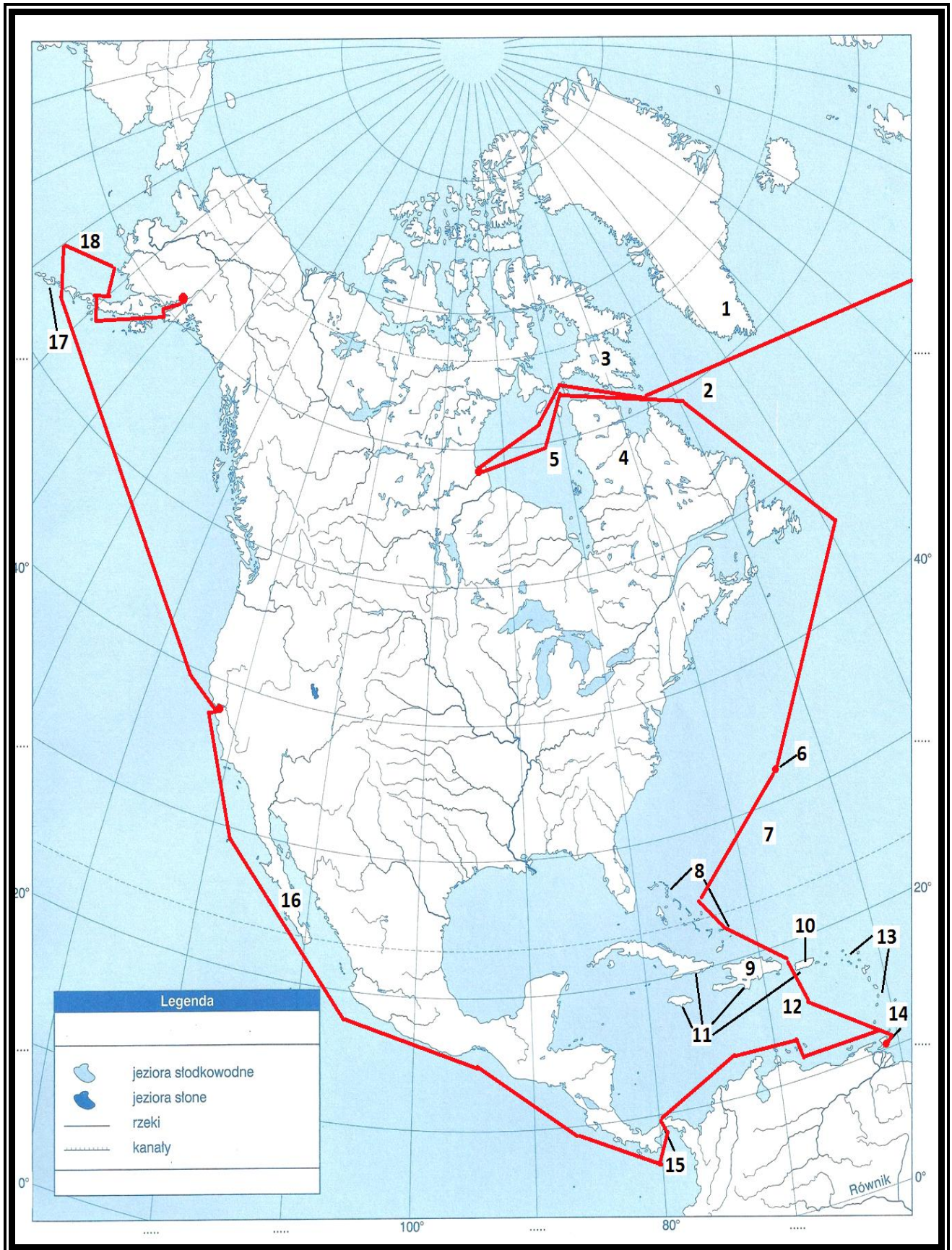
i

Zadanie 13

...../8p.

Korzystając z poniżej mapy z zaznaczoną trasą podróży uzupełnij tekst, wpisując w odpowiednie miejsca nazwy obiektów geograficznych oznaczonych na mapie numerami (1-18).

Statek oceanograficzny wypłynął z portu w Liverpoolu (Wielka Brytania) w kierunku Ameryki Północnej w celu dokonania badań zmian zachodzących w faunie mórz i oceanów, oblewających ten kontynent. Po wypłynięciu na wody Oceanu Atlantyckiego statek skierował się ku południowym krańcom największej wyspy świata (1)..... Po minięciu przylądka Farvel wpłynął na wody(2) Morza Następnie przez cieśninę Hudsona oddzielającą (3) od (4) wpłynął na wody (5) i dopłynął do portu w Churchill. Po uzupełnieniu zapasów opuścił te niegościnne wody. Po kilkunastu dniach podróży wpłynął do portu Hamilton, stolicy archipelagu (6) Dalsza trasa wiodła na południowy – zachód przez (7)Po kilku dniach statek dopłynął do archipelagu (8) Następnie skierował się na południowy wschód. Przepłynął cieśniną oddzielającą (9) od (10) – wysp archipelagu (11) i wpłynął na wody (12) Statek płynął w kierunku archipelagu (13) Celem podróży była wyspa (14) , położona u ujścia rzeki Orinoko. Po uzupełnieniu zapasów w Port of Spain statek ruszył w kierunku zachodnim wzdłuż wybrzeży Ameryki Południowej prowadząc intensywne badania w wodach okalających liczne wyspy. Następnie przez (15) przepłynął na wody Oceanu Spokojnego i wzdłuż wybrzeży ruszył na północny-zachód. Opłynął od zachodu (16) i wpłynął do portu w San Francisco. Tutaj nastąpił dłuższy postój, przegląd statku przed dalszą podróżą. Po miesiącu pobytu na lądzie załoga ruszyła w dalszą podróż na północny-zachód, w kierunku archipelagu (17) oraz (18) Morza, gdzie przeprowadziła badania populacji krabów. Przymusowy dłuższy postój, ze względu na zimę załoga zaplanowała w Anchorage , największym mieście stanu Alaska.

Na podstawie: <http://geografical.blogspot.com/2011/10/mapy-konturowe-kontynenty.html>

Zadanie 14

...../6p.

- a) Wpisz odpowiednie nazwy formacji roślinnych do tabeli, wybierając spośród zamieszczonych poniżej, a następnie podkreśl nazwę lokalną formacji roślinnej, która nie występuje w Ameryce Północnej/Poludniowej.

sawanna, las równikowy, step

Nazwa formacji roślinnej	Nazwa lokalna formacji roślinnej
	preria, pampa, puszcza, puna
	scrub, campos, llanos, busz

- b) Wyjaśnij czym różni się step od sawanny.

.....

- c) Uzupełnij tabelę wpisując nazwę formacji roślinnej i miejsce występowania spośród podanych poniżej.

*campos, tundra, caatinga, selvas,
 Nizina Amazonki, Pojezierze Labradorskie, Wyżyna Brazylijska, Kotlina Kalifornijska*

	Nazwa formacji roślinnej	Miejsce występowania
		
		
		

BRUDNOPIS